

20 ár eru ekki 20 dagar

— *Tað var eins og loddur okkara í lívinum, at vit tóku okkum av foreldrunum, sigur kvinna við Sosialin, í samband við at vit hava lýst eftir avvarðandi til gomul fólk, sum búgva heima.*

— Tað hevur eisini gingið væl í 20 ár, men nú er mamma vorðin sjúk og seingjarliggjandi. Nu hava vit brúk fyri hjálp, men einki er at gera.

Hvar eru politikararnir?

— Eg vil eisini ákæra politikarar, sum so trúliga hava sent okkum taxabilar í 20 ár eftir foreldrunum, tá val hevur verið og teir hava havt brúk fyri atkvæðum terra. Tá hevur eisini verið tosað nógv um okkara gomlu, men hvar eru politikararnir tá valið er av og teir hava fingið sínar sessir? — Tá eru tey gomlu aftur farin í gloymbókina!

Vil fegin geva mitt iskoyti

— Barnaheimið mitt var á bygd, men tá vit fluttu til Havnar og foreldrini vóru vorðin so gomul, at tey ikki kláraðu seg so væl einsamøll, og tí bygdin var so fjarskotin frá Havnini, avgjördu vit at innrætta teimum íbúð í kjallarahæddini í húsum okkara. Tey kláraðu seg væl, og eg gekk teimum til handa, vaskaði um tey, gekk til handils o.s.fr.

Tá vóru eingir pengar millum fólk, so tey fingi lítill og einki fyri gomlu husini í heimbygdini, men tá tey ikki rindaðu húsa-leigu, so kundu tey klára seg í gerandisdegnum.

— Pápi var av raskastu monnum, og hevði arbeitt nógv alt lív sitt. Hann doyði fyri tveimum árum síðan, eftir at hava verið sjúkur í triggjar dagar.

Mamma hevur ikki livað væl síðan pápi doyði, og serliga alla trívist hon einsamøll í íbúðini.

Eg havi havt heildsarsarbeiði alla tíðina, so torført hevur verið hjá mammu at fáa tíðina at ganga síðan hon bleiv einsamøll. Tá hava systir mín og eg ringt til hana hvønn tíma, so hon kortini skuldi kenna seg tryggja. Tá pápi doyði, skrivaði mamma seg upp til piass á pleygudeild ella elisheimi, tí hon ikki vildi liggja nær til byrðu.

Eg havi ikki so goða heilsu meira, og mamma veit, at eg ikki klári at ansa henni við síðuna av arbeiðinum.

Ansaði fyra gomlum

— Mamma veit hvat tað hevur at týða at ansa gomlum fólkum. Hon hevði foreldur síni búgvandi alla sína tíð, við síðuna av tveimum skyldfólkum í grannalagnum í heimbygdini, sum vóru barnleys. Eg minnst serliga, at mamma ikki fekk sær morgunmat fyrr enn hon hevði verið í grannalagnum við mati til tey gomlu.

Tey vilja ikki hava teg

Tá mamma herfyri fór á sjúkrahúsið til kanningar fyri sjúku, helt hon, at nú var sloppið. Eg royndi at siga henni, at tey ikki høvdu pláss fyri fleiri gomlum harúti, men tað vildi hon ikki hoyra nevt.

— So mikið meira vónsvikin var hon, tá tað var sagt henni, at nú skuldi hon heimaftur. Mær tókti so synd í henni, tí hon fekk seg ikki til at siga mær hetta hóast eg eisini hevði fingið boðini.

Veit ikki hvat hendir

— Vit hava tosað nógv um, hvussu vit skulu fyrihalda okkum í framtíðini, men torført er at finna eina loysn, tá samfelagsligi stuðulin ikki er tøkur.

— Eitt er vist, at bæði foreldur mini hava gjørt sínar samfelagsligu skyldur og hava galdið hvørjum sitt, men nú mamma hevur brúk fyri hjálp, er ikki rúm fyri henni nakra staðni.

Tað harnar meg nógv, at mamma ikki hevur betri umstøður, at hon skal doyggja á sama hátt sum omma, — tó at vit liva í 1983.

Hon hevði verið tryggari — og vit eisini, um hon fekk innivist á sjúkrahúsi onkusvegna, har tey kunnu geva henni tá sjúkrarøkt, sum hon hevur brúk fyri. — Vit hoyra nógv um ymsk töl innan heilsurøkt, sum kunnu beta um viðurskiptini hjá sjúkum fólkum, men hesi töl eru ikki tøk í hesum føri.

Kanska tað gagnar øðrum

— Eg vil ikki sleppa henni upp á fjall á henda hátt, eftir at vit hava livað saman í sátt og semju í so mong ár.

Seinasta hálva árið hevur mamma fingið heimahjálp, og hana eru vit vit fegin um. Hon kemur hálvan tíma fyrrapart og ein tíma seinnapart.

Saltsøla — útleigubyggingur?

Tá Saltsølan á Vestaru bryggju í Havn, ið skal eittast at vera fiskaríhavn burturav, fekk byggiðlovi, var tað við teirri treyt, at bygningurin skuldi vera saltsøla. Men hvat er saltsøla í dag? Jú, ein útleigubyggingur!

Men ikki nógv mikið við tí. Nú ljóðar, at Norsk Veritas, Skipasýnið, Maskinskúlin, Noma-Tek, nýtt oljufelag, Shell, Føroya Bjør og Arbeiðsfirtilitið skulu leiga á saltsøluni, og at saltsølan hevur søkt havnanevndina um loyvi til hetta eins og um eina rúgvu av parkeringsplássum.

Fer Fólkaflakkurin í byráðnum at trýsta hetta iðgjøgnum til ampa fyri øll arbeiðsfólkini á Bacalao og Skipasmiðjuni? Tað arbeiða eini 250 fólk á Bacalao og yvir 100 á Skipasmiðjuni, so talan er um nógv fólk frammanundan. Og skulu so øll hesi koma afturat, verður trongligt.

Tað var hugaligt at lesa samrøðuna við Vilhelm Johannesen í Sosialinum

leygardagin, har hann greiðir frá, hvussu klaksvíkingar ætla at klappa fiskaríhavn fyri seg, eina góðshavn fyri seg og ferðafólkahavn fyri seg, tá tað er jú av fiskarínum og fiskivinnuni vit liva av, og hon má hava góðar umstøður at arbeiða undir.

Men hvat gera tilflytararnir í byráðnum í Havn við fiskaríhavnina? Fara teir at lata saltsøluna bliva ein útleigubygging burturav, meðan saltið stendur á bryggjuni?

Arbeiðsmaður

Tó haldi eg, at Heima hjálpin átti at verið tøk í kvøld- og náttartímunum, tá tann tíðin er strævnast fyri okkum, sum við síðuna av at ansa okkara gomlu, eisini skulu røkja útistarvið um dagin.

— Eg veit ikki hvussu vit skulu klára okkum frameftir, men vil kortini

geva mitt iskoyti, at viðurskiptini hjá okkara gomlu koma fram í ljósmála. Kanska tað kann gagna — um ikki okkum, so teimum sum koma aftaná. Tað verður frameftir neyðugt at finna eina loysn á hesum trupulleikum.

Dag.

Ein loysn fyri 10 árum síðan?

Fyri umleið 10 árum síðan varð gjørt ein reglugerð fyri bygging av ellis- og røktarheimum í Føroyum.

Fyri 10 árum síðan var hetta eitt framstig í royndini at nektta tøvni á hesum øki, sum tá var stóru í øllum landinum.

Fyri 10 árum síðan var Havnin tikin við, sum síðsta lið í byggingarætlaninum um røktarheim, tí tá var fyrirlisloysnin — gamla barakkini við Landsjúkrahúsið — bert 10 ára gomul.

Fyri 10 árum síðan vóru ikki so nógvar itróttarhøllir og svimjihøllir í Havnini. Hóast útyvggingin á itróttarheiminum hevur verið stór seinastu árin, so er kortini eisini virksemi aðrastaðni — eitt nú innan barnagarðar og veggustovur í Havn.

Nógv hevur verið gjørt fyri at útvega pening til bygging av ellis- og røktarheimi í Havn. Her hava privatbólkur savnað saman fleiri milliónir, sum áhugabólkurin fyri byggingini hevur sett á bundna kontu.

Tórshavnar kommuna hevur gjørt skitsuprojekt, men tá Javnaðarflokkurin legði fram á Ting uppskot um lantøku, fyri at fáa byggingina í gongd beinanvegin, var ikki meiriluti á Tingi, fyri at fáa hetta gjørt.

Tað var rætt at gera reglugerðina fyri 10 árum síðan, sum har í sær, at Vagar, Suðuroy, Norðuroyggar og Eysturoy nú hava fingið ella fáa slíkar stovnar.

Fyri 10 árum síðan var hetta nýhugsan, men sum við so nógvum øðrum, so broytast tíðirnar og reglugerðin er nú vorðin avloðað.

Tí hevði tað kanska verið ein loysn, um Tórshavnar kommuna gjørdi eina reglugerð burturav, sum kundi nektta tøvni á ymsum almennum stovnum, so hvørt sum fráleið — alt eftir hvussu nógvir pengar vóru tøkir til ymsu gerðarmálini.

Tað er greitt, at tey sum hava stuðul fyri neyðini, skulu hava teirra semdir uppfyltar.

Nær verða semdirnar hjá okkara gomlu og brekaðu uppfyltar? Nær verður farið undir at hjálpa eldra settarlíðnum?

Dag.

Spennandi skeið fyri lærarar í enskum

Í dagnum 31. august til 3. september skipar Málærafelagið fyri skeiði fyri lærarar í enskum. Tveir lærarar við serútbúgving í málfráslæru koma henda vegin at halda skeiðið.

Tveir eru frá stovnum „Edinburgh Language Foundation“ í Skotlandi, sum feroyskir lærarar og feroysk læraralesandi vóru á í januar í ár.

Evníð á skeiðinum verður nýggi námsáttururin í fremmandamálum, ið gongur undir heitinum „The Communicative Approach to English Language Teaching“, og undirvísingin fer eyðvitað fram á enskum.

Skeiðið verður hildið á Landsbókasavninum og byrjar mikudagin 31. august klokkan 9 og endar leygardagin 3. september á miðdegi. Undirvist verður hvønn dag frá klokkan 9 til 12 og frá klokkan 13.30 til 16 — við kaffisteðgum av og á.

Tað eru Málærafelagið og Fróðskaparsetrið, ið standa fyri skeiðinum, sum verður fíggjað av Landskúla-fyrisingini, Fróðskaparsetrinum og Landsstýrinum. Málærafelagið heitir á tey lærarafólk, ið ætla sær at taka lut, um at siga felagnum frá sum skjótast og at søkja skúlamyndugleikarnar um fríloyni v.m. so skjótt sum til ber, tí luttakaratalið er avmarkað.

